

Svårt för nykomlingar att få straffspark i allsvenskan – av Jimmy Lindahl

Etablerade allsvenska lag får väsentligt fler straffsparkar än nykomlingar i allsvenskan. Det visar en statistisk analys som SFS genomfört avseende de senaste tolv allsvenska säsongerna. Förväntat antal straffar för ett lag som spelat samtliga tolv säsonger uppgår till 35 stycken. Fyra av de sju lag som under perioden spelat allsvensk fotboll minst elva säsonger har fått klart fler straffar än förväntat, medan inget av de åtta lag som spelat tre säsonger eller färre har fått fler än ett förväntat antal straffar. Sju av dessa lag har däremot fått färre straffar än förväntat. Det visar sig också att det är väsentligt mycket vanligare att få straffspark med sig på hemma- än på bortplan.

Under hösten har flera personer oberoende av varandra hört av sig och frågat om det finns material för att bedöma om vissa lag får straffspark oftare än andra lag i allsvenskan. SFS-redaktören har därför grävt bland datafiler och annat material för att försöka ge ett svar på frågan. Studien har genomförts för allsvenskan under de tolv senaste säsongerna, dvs 1993-2004. Perioden är lämplig att välja för den här typen av studie eftersom serien består av 14 lag under samtliga säsonger, och några regeländringar som på ett tydligt sätt förändrat förekomsten av straffar har inte trätt ikraft.

Totalt under dessa tolv säsonger har det utdömts 485 straffsparkar, dvs i genomsnitt 40 straffar per säsong. 364 straffar har direkt resulterat i mål, medan 121 av dem har missats. Åtta straffreturer har gått i mål. En liten brasklapp kan det vara värt att stoppa in, någon enstaka straffspark kan möjligtvis ha tappats bort vid genomgången, dock inte så det kan påverka helhetsbilden för analysen.

Vad är innebär förväntat antal straffsparkar?

Om vi gör ett antagande att de tolv studerade säsongerna är representativa för svensk elitfotboll visar det sig naturligtvis att antalet straffar varierar en del mellan respektive säsong. Samtidigt är avvikelserna förvånansvärt små. Det går därför påstå att ett förväntat antal straffar i en serie med 182 matcher kommer att uppgå till mellan 36 och 44 straffar, och att det är mycket sällsynt med säsonger som innehåller 34 eller färre straffar respektive 47 eller fler straffar. Av de tolv genomgångna säsongerna är det också endast två säsonger som avviker kraftigt. Det är 1994 med 48 straffar och 2000 med hela 51 straffar. En säsong, 1995, kan med knapp marginal betecknas som normal med 34 straffar. Övriga nio säsonger varierar antalet utdömda straffar mellan i stort sett förväntade 36 och 45.

För att komma fram till dessa tal har periodens samtliga 2 184 allsvenska matcher studerats. En straffspark har utdömts i 377 matcher, två straffsparkar i 51 matcher och tre straffsparkar i två matcher, medan det inte dömts någon straffspark i 1 754 allsvenska matcher under den studerade tolvårsperioden. Det innebär i genomsnitt 0,222 straffar per match, med en standardavvikelse på 0,474.

